

گزارش «فرهیختگان» از توقف طرحی در انگلیس که اجازه تحصیل در کشورهای دیگر را صادر می‌کند

تاثیر برگزیت بردانشجویان انگلیسی

ندا اظهري
مترجم

انگلیس مدت‌ها تحت عنوان مذاکرات برگزیت برای خروج از اتحادیه اروپا تلاش کرد و بعد از رأی‌گیری‌های متعدد و درگیری‌های فراوان، حدود یک سال پیش از اتحادیه اروپا جدا شد. این اقدام انگلیس که تقریباً با همه‌گیری ویروس کرونا در دنیا

همزمان اتفاق افتاد، تبعات اجتماعی و سیاسی بسیاری برای این کشور به دنبال داشت و این کشور را با مشکلات اقتصادی و درآمدی زیادی روبه‌رو کرد. در کنار همه این مشکلاتی که خروج از اتحادیه اروپا برای انگلیسی‌ها همراه داشت، می‌توان به تاثیر آن روی سیستم آموزش عالی این کشور اشاره کرد، به طوری که دانشجویان انگلیسی دیگر قادر به تحصیل در کشورهای دیگر نخواهند بود.

لغو اراسموس، تیر خلاص برگزیت

به گزارش نیویورک تایمز، از نظر بسیاری از جوانان انگلیسی، تصمیم خروج از اراسموس آخرین مرحله سلب چنین قابلیت‌هایی است که انگلیس از سال ۲۰۱۶ به دنبال رأی‌گیری‌های پی در پی برای خروج از اتحادیه اروپا در دستور کار داشت. دانشجویان انگلیسی طبق طرح اراسموس می‌توانستند بدون ویزا در هر کشور عضو اتحادیه اروپا به تحصیل و کار مشغول شوند اما حالا با خروج انگلیس از برگزیت و لغو طرح اراسموس، وقتی قضیه برنامه‌های آموزشی و کاری به میان می‌آید، با جوانان انگلیسی هم مانند دیگر مردم جهان و خارج از بلوک اتحادیه اروپا رفتار می‌شود. لغو این طرح ضربه شدیدی به دانشگاه‌های انگلیسی است که نماد قدرتمندی از قدرت نرم در اروپا و جهان و نیز منبع مهم درآمدی برای کشور بودند. انگلیس پس از ایالات متحده آمریکا به عنوان دومین مقصد دانشجویان بین‌المللی در جهان به‌شمار می‌رود اما خارج شدن از اراسموس می‌تواند این صنعت تبادل دانشجویان خارجی را هم دچار اختلال کند به طوری که لغو این طرح معانی برای حضور دانشجویان کشورهای عضو اتحادیه اروپا برای تحصیل در انگلیس به‌شمار می‌رود. لغو طرح اراسموس شاید دانشگاه‌های معرفی چون آکسفورد یا کمبریج را تحت تاثیر قرار ندهد اما نمره دانشگاه‌هایی که در رده‌های پایین‌تر قرار می‌گیرند، با این اوصاف افت خواهد کرد. بسیاری از جوانان و دانشگاهیان امیدوار بودند که انگلیس بتواند حداقل با امکان مشارکت کشورهای غیرعضو اتحادیه مانند ترکیه و نروژ در طرح اراسموس باقی بماند. جانسون هم سال گذشته به مردم انگلیس تعهد داده بود که با خروج از اتحادیه اروپا هیچ خطری طرح اراسموس را تهدید نمی‌کند اما در واقع، خلاف تصورات و پیش‌بینی‌ها رخ داده است. اما انتشار خبر لغو این طرح در هفته‌های اخیر، شوک بزرگی را به مردم انگلیس و به‌ویژه دانشگاه‌ها وارد کرد و عصبانیت دیپلمات‌ها و دانشجویان و استادانی را به همراه داشت که از این طرح منافی‌باشند. دانشگاه وارویک دومین منبع بزرگ دانشگاهی در انگلیس است که بیشترین منفعت را از دانشجویانی می‌برد که براساس طرح اراسموس از کشورهای عضو اتحادیه اروپا در این دانشگاه به تحصیل مشغول شده‌اند. معاون اروپایی این دانشگاه در واکنش به لغو این طرح می‌گوید: «با این اتفاق، درآمد دانشگاه‌های انگلیس به‌طور قابل توجهی کاهش می‌یابد اما از منظر دیپلماتیک، این خسارت وارده فاقد ارزش است. خروج انگلیس از اراسموس که یکی از معروف‌ترین طرح‌های اتحادیه اروپاست، ممکن است یکی از بارزترین نشانه‌های جدایی این کشور از این اتحادیه باشد که چشم‌اندازی از روابط آینده انگلیس را با شرکای قبلی نشان می‌دهد.» به گفته جان اوپرنان، پروفیسور مطالعات اروپایی دانشگاه مینوس ایرلند، اراسموس افق دید مردم انگلیس را باز و تصور آنها را از جهان وسیع‌تر می‌کند. لغو اراسموس و تبادل دانشجویان بین کشورهای عضو اتحادیه اروپا در حالی اتفاق افتاده است که هنوز دانشگاه‌های اروپایی و انگلیسی به توافقات دوجانبه خود ادامه خواهند داد. این مساله، آموزش و تدریس را برای دانشگاهیان و مدرسان در خارج از انگلیس هم دشوار کرده است. طبق گفته دانشگاه‌های انگلیس به‌عنوان یک گروه نماینده برای موسسات دانشگاهی کشور، دانشجویان و دانشگاهیانی که پیش از پایان دوره گذار برگزیت در ۳۱ دسامبر، بوجه دریافت کرده‌اند، می‌توانند تا پایان سال تحصیلی ۲۰۲۲-۲۰۲۱ برای آموزش و تحصیل به خارج از کشور تردد داشته باشند.

طرح اراسموس چیست؟

تا زمانی که انگلیس جزء اتحادیه اروپا بود، شامل قانون طرح اراسموس هم می‌شد. این طرح که در سال ۱۹۸۷ از سوی اتحادیه اروپا تصویب شد، طرح تبادل دانشجویان انگلیسی و به تحصیل دانشجویان در کشورهای دیگر کمک می‌کند. سال گذشته که قرار بود خروج انگلیس از اتحادیه رقم بخورد، بوریس جانسون، نخست‌وزیر این کشور مدعی شد که خروج از برگزیت به معنای عدم اجرای طرح اراسموس نیست و این طرح به قوت خود باقی است اما حالا که حدود یک سالی از این خروج می‌گذرد و انگلیس به‌ویژه در دوران همه‌گیری کرونا با مشکلات بودجه‌ای و اقتصادی فراوانی روبه‌رو شده، نخست‌وزیر این کشور ادعا می‌کند که انگلیس دیگر در طرح اراسموس مشارکت نخواهد داشت. این اتفاق در واقع، شکست انگلیس در رسیدن به توافق با اعضای برگزیت محسوب می‌شود که آنها را از مشارکت باز داشته است. در واقع، طرح اراسموس، نقل و انتقال دانشجویان بین‌المللی را تسهیل می‌کند. شبکه دانشجویی اراسموس در جولای ۲۰۲۰ از ۵۳۴ انجمن دانشجویی در ۴۲ کشور تشکیل شده بود که بیش از ۱۵ هزار داوطلب در اروپا داشت. در سال ۲۰۱۴ بعد از گذشت ۲۷ سال از شروع به کار این طرح، اراسموس جابه‌جایی و نقل و انتقال بیش از ۳/۳ میلیون دانشجوی را در جامعه اروپایی تسهیل کرده است. بیش از ۴ هزار موسسه و مرکز دانشگاهی از ۳۱ کشور در این پروژه مشارکت می‌کنند. نام اراسموس برگرفته از نام فیلسوف هلندی، راهب و کاتولیک متدین به نام «دیزیریوس اراسموس روتردام» است که در زمان خود اصلاحات داخلی را در کلیسای کاتولیک رقم زد. تعطیلی دانشگاه‌ها در بسیاری از کشورها در همه‌گیری کرونا باعث شد شمار زیادی از دانشجویان به تحصیل آنلاین بپردازند. شماری از دانشجویان انگلیسی و اسکاتلندی هم که با مشکل تعطیلی دانشگاه‌های خود در این زمان روبه‌رو بودند، امیدوار بودند که بتوانند طبق طرح اراسموس در یکی از دانشگاه‌های اتحادیه اروپا مشغول به تحصیل شوند اما در هفته‌های آخر ماه دسامبر ۲۰۲۰ بود که به‌طور رسمی، طرح اراسموس با خارج شدن انگلیس از برگزیت، لغو شد و دیگر دانشجویان انگلیسی مجاز به تحصیل در دانشگاه‌های دیگر کشورهای اروپایی نیستند. بوریس جانسون هم هزینه‌های بالای حضور در این طرح را علت لغو اراسموس عنوان کرده است. یکی از دانشجویان ۲۰ ساله روابط بین‌الملل دانشگاه آبردین معتقد است که اراسموس کامل‌ترین مزیت همکاری اروپایی به‌شمار می‌رود که متأسفانه از دست رفته است.

تورینگ، طرح جایگزین اراسموس

چندی پیش، بوریس جانسون صحبت از طرحی برای جایگزینی طرح اراسموس کرد که به طرح «تورینگ» معروف شده است که طبق آن، به دانشجویان انگلیسی اجازه تحصیل در بهترین دانشگاه‌های دنیا داده می‌شود. این طرح طبق پیش‌بینی‌های صورت گرفته قرار است از سپتامبر ۲۰۲۱ آغاز شود و براساس آن، دولت انگلیس بودجه تحصیل حدود ۳۵ هزار دانشجوی این کشور را برای تحصیل در خارج از کشور تأمین خواهد کرد. این بودجه چیزی حدود ۱۰۰ میلیون پوند خواهد بود. مشکلی که این طرح جایگزین دارد، این است که دانشجویان و استادان انگلیسی دانشگاه‌های خارجی مشمول این طرح نمی‌شوند. با وجود این، انگلیس بودجه‌ای از تحت‌عنوان «افق ۲۰۲۰» از طرح تحقیق و نوآوری اتحادیه اروپا دریافت خواهد کرد که دومین مبلغ قابل توجه دریافتی این کشور از سوی اتحادیه به‌شمار می‌رود. در این میان، دانشگاه‌های انگلیس در نبود طرح اراسموس به‌ناچار هم که شده از طرح تورینگ استقبال کرده‌اند، این در حالی است که کارشناسان، این اقدام را کوتاه‌بینی دولت انگلیس قلمداد می‌کنند. اوپرنان، استاد دانشگاه مینوت، معتقد است که انگلیس در محاسبه سودی که از این طرح به دست خواهد آورد، اشتباه کرده است. حداقل باید ۲۰ ساله از طرح تورینگ بگذرد تا نتایج مثبت آن در کشور هویدا شود. بسیاری از دانشگاه‌ها عنوان کرده‌اند که همچنان روابط نزدیک خود را با اروپا حفظ خواهند کرد. از سوی دیگر دانشگاه‌های اروپایی هم تمایلی به شکست این روابط ندارند. آنها نیز به‌رغم لغو طرح اراسموس هنوز رفت‌وآمد دانشجویان خود به انگلیس را حائز اهمیت می‌دانند. برای فارغ‌التحصیلان انگلیسی طرح اراسموس، پایان این طرح به معنای پایان دوره‌ای است که آنها نه‌تنها می‌توانستند به راحتی در خارج از کشور به تحصیل بپردازند، بلکه قادر به سفر به کشورهای دیگر و حضور در جشنواره‌ها و برنامه‌های مختلف برگزار شده در کشورهای اروپایی بودند. درحقیقت، اراسموس علاوه بر مزایای تحصیلی و آموزشی، از مزایای بسیاری برای مردم انگلیس برخوردار بود. طرح تورینگ با ارزش ۱۰۰ میلیون پوند به نام «آن تورینگ»، پیشگام محاسبات انگلیس نام‌گذاری شده است که این فرصت را برای دانشجویان فراهم می‌کند که نه‌تنها در دانشگاه‌های اروپا بلکه در بهترین دانشگاه‌های جهان به تحصیل بپردازند. گزارش‌هایی که در سال ۲۰۲۰ منتشر شد، حکایت از آن داشت که پایان دادن به عضویت انگلیس در اراسموس هزینه‌های بیش از ۲۰۰ میلیون پوند در سال برای این کشور دربرداشت. دانشجویان دانشگاه‌های ایرلند شمالی که جزئی از بریتانیا هستند، به‌عنوان بخشی از توافق با دولت ایرلند می‌توانند در اراسموس باقی بمانند. انگلیس در ۳۱ ژانویه سال ۲۰۲۰ از اتحادیه اروپا خارج شد و تا پایان سال وارد دوره گذار شد. روابط انگلیس و اتحادیه اروپا در این دوران مانند گذشته از جمله طرح اراسموس به قوت خود باقی بود، به‌طوری که با وجود همه‌گیری کرونا، باز هم آمارها نشان می‌دهد که حدود نیمی از دانشجویان انگلیسی در سالی که گذشت، از این طرح برای تحصیل در دانشگاه‌های خارجی استفاده کرده‌اند. درست است که انگلیس طرح تورینگ را جایگزین اراسموس کرده اما کمیته اتحادیه اروپا هشدار داده است که به‌دلیل مزایایی که این طرح دارد، جایگزینی آن با طرحی ملی و برنامه‌ریزی برای آن بسیار دشوار است. دانشجویان و استادان با ملیت انگلیسی می‌توانند بدون داشتن ویزا از هر ۱۸۰ روز، مدت ۹۰ روز در کشورهای اتحادیه اروپا به غیر از ایرلند سسپری کنند. دیگر ملیت‌های اروپایی نیز تحت طرح اراسموس برای دوره کمتر از ۶ ماه می‌توانند برای تحصیل وارد انگلیس شوند. با وجود این، آنها برای گذراندن مدت طولانی‌تر ملزم به درخواست ویزای دانشجویی هستند.

تجربه‌های مثبت دانشگاهیان از اراسموس

از زمان شروع به کار طرح اراسموس در سال ۱۹۸۷ تاکنون، این طرح میلیون‌ها نفر را برای تحصیل، کار یا گذراندن دوره‌های آموزشی جابه‌جا کرده است. سالانه حدود ۲۰۰ هزار دانشجوی در این طرح مشارکت می‌کنند. فارغ‌التحصیلان هم جزء گروه‌هایی هستند که غالباً تجربه مثبتی از مشارکت در این طرح دارند و معتقدند که این طرح راهی برای آشنایی با فرهنگ‌های جدید، مطالعه زبان‌های دیگر و برقراری ارتباطات دائمی با دیگر مردم کشورهاست. در واقع، اراسموس نه‌تنها به طرح تبادل دانشجوی معروف است، بلکه در این امر هم دخیل است که اتحادیه اروپا در مورد مقابله با بیکاری و جابه‌جایی دانشجویی چگونه عمل می‌کند. نیمی از دانشجویان انگلیسی در قالب طرح اراسموس مشغول به تحصیل هستند. برای بسیاری از آنها، قرار گرفتن در این مسیر، آنها را با اروپا آشنا کرده و راه آنها را در مسیری جدید در زندگی باز کرده است. بن مانستر، نویسنده آزاد ۲۵ ساله انگلیسی که در سال ۲۰۱۵ در ایتالیا تحصیل می‌کرد و از آن زمان به روم آمده است، اراسموس را ناب‌ترین و زنده‌ترین رویا برای هر دانشجویی می‌داند که مانند ویزای شینگن عمل می‌کند به طوری که دانشجویان می‌توانند بدون پاسپورت در منطقه آزاد جابه‌جا شوند. ناتالیا باربرو، دانشجوی ۲۲ ساله رشته روابط بین‌الملل دانشگاه گلاسگو که یک ترم در آمستردام تحصیل کرده می‌گوید او از زمان دبیرستان قصد داشت از طرح اراسموس استفاده کند اما تجربه آن، سال‌های دانشجویی را بسیار هیجان‌انگیزتر کرده است. مارک بری، پروفیسور تاریخ و موسیقیدان شگاه رویال هالوی لندن معتقد است علاوه بر دانشجویان، استادان هم می‌توانند از این طرح نهایت استفاده را ببرند. او در سال ۲۰۱۵ براساس طرح اراسموس در هلند تدریس می‌کرد و تجربه بسیار خوب و موقفی از این طرح دارد. انگلیس در سال ۲۰۱۹ طبق همین طرح میزبان بیش از ۳۰ هزار دانشجوی و استاد از کشورهای عضو اتحادیه اروپا بوده است. قانون‌گذاران انگلیسی که طرفدار باقی ماندن طرح اراسموس بودند، سال گذشته گزارشی را مکتوب کردند و در آن به تاثیر منفی لغو آن بر زندگی مردم انگلیس اشاره و تاکید کردند که این طرح هیچ جایگزینی نخواهد داشت. به گزارش وزارت آموزش انگلیس در قالب طرح اراسموس پلاس طی سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۲۰، بالغ بر ۱/۸ میلیارد یورو تا ۲/۲ میلیارد یورو در رونق اقتصادی دیگر کشورهای تاثیر داشته و حدود یک میلیارد یورو هم درآمد داشته است.

بپذیرش دانشجویان ارشد روانشناسی بالینی محدود شد

جلسه ۱۹۰ شورای تحول و ارتقای علوم انسانی شورای عالی انقلاب فرهنگی به ریاست غلامعلی حدادعادل به‌صورت حضوری و مجازی در محل دبیرخانه این شورا برگزار شد. در این جلسه موضوع بررسی سرفصل دوره کارشناسی ارشد رشته روانشناسی بالینی در دستور کار قرار گرفت و گزارشی در این زمینه ارائه شد و سپس بررسی جزئیات این سرفصل آموزشی و برنامه درسی در دستور کار قرار گرفت و شرایط پذیرش دانشجویان دروس رشته روانشناسی بالینی تشریح شد. پس از ارائه این گزارش کلیات سرفصل آموزشی و برنامه درسی رشته روانشناسی بالینی در مقطع کارشناسی ارشد به‌تصویب رسید. در ادامه حدادعادل اظهار داشت: «وزارت علوم اجازه می‌دهد از غیر رشته روانشناسی هم در آزمون ارشد، شرکت کنند و بعد از پذیرش در آزمون، تعدادی دروس جبرانی بگذرانند تا بتوانند خود را با رشته جدید تطبیق دهند، بنابراین این مساله باید مورد توجه کارگروه قرار گیرد.» رئیس شورای تحول و ارتقای علوم انسانی با تاکید بر اینکه گذراندن دوره کارورزی در این رشته ضروری است، گفت: «در پذیرش دانشجویان در این رشته ما دانشگاه‌های خوب را معیار قرار می‌دهیم، که توانایی برگزاری دوره کارورزی را داشته باشند.» در ادامه جلسه بعد از ارائه نظرات اعضا مصوب شد، رشته روانشناسی بالینی به‌دلیل وجود دوره کارورزی دو سال و نیمه باشد. در پایان این جلسه برنامه درسی رشته روانشناسی بالینی به‌تصویب رسید و مقرر شد پذیرش دانشجویان برای مقطع ارشد رشته روانشناسی بالینی، فقط از بین فارغ‌التحصیلان رشته روانشناسی باشد.

امکان دسترسی به متن پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها تا ۲ هفته آینده

غلامحسین رحیمی، معاون پژوهش و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اظهار کرد: «سازمان بازرسی در مهرماه امسال با صدور نامه‌ای به ایراندک بنا بر ماده ۸ آیین‌نامه اجرایی قانون خواستار توقف دسترسی عمومی به متن پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها شد.» او افزود: «به علت بی نتیجه بودن صحبت‌های مطرح شده بین سازمان بازرسی و ایراندک با عنوان «توقف دسترسی عمومی به متن پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها، ایراندک مجبور به قطع دسترسی آنها شد.» رحیمی تصریح کرد: «دانشجویان تحصیلات تکمیلی شهرستانی بیشترین معضل را در جهت دسترسی عمومی به متن پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها دارند که بنابر اعتقاد وزارت علوم این دسترسی همگانی باید برای همه به‌صورت گسترده انجام شود.» او ادامه داد: «دسترسی به متن پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها تا دو هفته آینده امکان پذیر می‌شود تا به این صورت دانشجویان شهرستانی با توجه به محدودیت‌های رفت‌وآمدی ناشی از ویروس کرونا در این زمینه با مشکلی مواجه نشوند.»